

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarzabek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 kwietnia 2021 r.

w Warszawie

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o świadczenie uzupełniające dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 08 kwietnia 2020 r. znak (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. P. prawo do świadczenia uzupełniającego dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji od dnia 1 lutego 2020 r. na stałe,
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt VII U 648/20

UZASADNIENIE

A. P. w dniu 5 maja 2020 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 kwietnia 2020 r., znak: (...)

Uzasadniając swe stanowisko odwołująca wskazała, że nie zgadza się z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS, który nie stwierdził, aby była ona osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji. Ubezpieczona uznała, że dysfunkcja wzroku uniemożliwia jej zobaczenia nazw i cen towarów podczas robienia zakupów, czy też nazw i numerów ulic na budynku, z tego powodu musi korzystać z pomocy osób trzecich, od których jest całkowicie uzależniona. A. P. zaakcentowała, że do poruszania się korzysta z białej laski, ponieważ nie dostrzega osób idących po jej prawej stronie, a schody i krawężniki zlewają się jej nawet przy świetle dziennym. Ponadto podniosła, że nie jest w stanie czytać większych ilości tekstu, co sprawia, że pracodawcy nie chcą jej zatrudniać, a podczas świadczenia pracy w krótkich okresach osoba trzecia przywoziła i odwoziła ją do siedziby pracodawcy. Podała, że z powodu dysfunkcji wzroku odczuwa paniczny lęk i musiała poddać się terapii zaburzeń lękowych (odwołanie z dnia 5 maja 2020 r., k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy powołał się na treść przepisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, a uzasadniając rozstrzygnięcie

zawarte w zaskarżonej decyzji wskazał, że orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 24 kwietnia 2020r. odwołująca została uznana za zdolną do samodzielnej egzystencji (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 czerwca 2020 r., k. 6 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. w dniu 26 listopada 2019 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (wniosek z dnia 26 listopada 2019 r., akta ZUS).

W toku rozpoznawania wniosku lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 6 marca 2020 r. uznał, że odwołująca nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Na tej podstawie organ rentowy wydał decyzję z dnia 8 kwietnia 2020 r., znak: (...), mocą której odmówił odwołującej prawa do świadczenia uzupełniającego (orzeczenie z dnia 6 marca 2020 r. i decyzja z dnia 8 kwietnia 2020 r., akta ZUS).

Przed wydaniem wymienionej decyzji odwołująca w dniu 6 kwietnia 2020 r. złożyła sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS. W związku z tym sprawa trafiła do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 24 kwietnia 2020 r. również uznała, że ubezpieczona nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji. Na tej samej zasadzie ZUS odmówił A. P. prawa do świadczenia w oparciu o zaskarżoną decyzję z dnia 28 kwietnia 2020 r., znak: (...) (sprzeciw z dnia 6 kwietnia 2020 r., akta dokumentacji lekarskiej oraz orzeczenie z dnia 24 kwietnia 2020 r. i decyzja z dnia 28 kwietnia 2020 r., akta ZUS).

Sąd rozpoznając odwołanie ubezpieczonej dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty chorób oczu celem ustalenia, czy odwołująca jest zdolna do samodzielnej egzystencji oraz, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres (postanowienie z dnia 16 czerwca 2020 r., k. 8 a. s.).

Ubezpieczona od dzieciństwa miała problemy z widzeniem w wyniku zmian degeneracyjnych i zanikowych siatkówki w następstwie retinopatii wcześniaczej i wysokiej krótkowzroczności. Na przestrzeni lat przeszła kilka operacji oczu. Aktualnie rozpoznano u niej ślepotę oka prawego oraz znacznie obniżoną, resztkową ostrość wzroku oka lewego, co skutkuje uznaniem, że jest ona osobą niesamodzielną i całkowicie niezdolną do wykonywania pracy. W jej stanie zdrowia nastąpiły nieodwracalne zmiany zanikowe w prawej gałce ocznej i znacznie obniżona ostrość wzroku w lewym oku z obecnością oczopląsu, co zostało pominięte podczas badania przez lekarzy organu rentowego. Ze względu na oczopląs odwołująca musi w odpowiedniej wysokości ustawić oczy i głowę, aby osiągnąć najlepszą ostrość widzenia. Niesamodzielną ubezpieczonej powstała po dniu 17 lutego 2020 r., kiedy nastąpiło pogorszenie ostrości wzroku, która ma charakter trwały, ponieważ wymaga pomocy innych osób w wykonywaniu czynności dnia codziennego (opinia główna i uzupełniająca biegłego sądowego okulisty, k. 21-22 i 42 a. s.).

Organ rentowy nie złożył żadnych zastrzeżeń do obu opinii i nie wnosił o uzupełnienie postępowania dowodowego (pisma procesowe z dnia 27 listopada 2020 r. i z dnia 24 marca 2021 r., k. 30 i 46 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych oraz na podstawie opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu okulistyki. Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, dlatego Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy. W ocenie Sądu opinie sporządzone przez biegłego sądowego lekarza specjalistę są rzetelne, gdyż wydane zostały w oparciu o obiektywne wyniki badań odwołującej i wykonane bezpośrednio badanie. Ponadto nie pozostawiają żadnych wątpliwości co do dokładnego określenia stanu zdrowia ubezpieczonej. Należy podkreślić, że strony procesu, w tym w szczególności organ rentowy, nie składał żadnych zarzutów względem sporządzonych opinii ani nowych wniosków dowodowych. W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 kwietnia 2020 r., znak: (...) jest zasadne w przeważającym zakresie, zaś w pozostałej części podlega oddaleniu.

Dla rozważenia zasadności odwołania ubezpieczonej w pierwszej kolejności należy przytoczyć przepisy ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2020 r., poz. 1936) zwanej dalej „ustawą uzupełniającą”.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy uzupełniającej, celem świadczenia uzupełniającego jest dodatkowe wsparcie dochodowe osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy uzupełniającej, świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

W myśl art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy uzupełniającej, w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie, dotyczących postępowania w sprawie świadczenia uzupełniającego, wypłaty tego świadczenia oraz wydawania orzeczeń, o których mowa w art. 2 ust. 1, stosuje się odpowiednio m.in. przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną”, z wyjątkiem art. 136 tej ustawy.

Jedną z przesłanek przyznania świadczenia uzupełniającego jest stwierdzenie istnienia niezdolności do samodzielnej egzystencji. Z art. 13 ust. 5 ustawy emerytalnej wynika, że niezdolność do samodzielnej egzystencji to spowodowana naruszeniem sprawności organizmu konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy drugiej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem pojęcie to ma szeroki zakres przedmiotowy, obejmuje bowiem opiekę oznaczającą pielęgnację, a więc zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej a także pomoc w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat czy składanie wizyt u lekarza. Niezdolność do samodzielnej egzystencji ma więc wymiar podwójny, dotyczący zarówno podstawowych czynności własnej osoby, jak i czynności życia codziennego. Orzeczenie niezdolności do samodzielnej egzystencji wymaga niemożności samodzielnego wykonywania tych czynności łącznie na obu wskazanych płaszczyznach. W ramach zakresu pojęcia „niezdolności do samodzielnej egzystencji” należy odróżnić opiekę oznaczającą pielęgnację od pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat czy składanie wizyt u lekarza (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 6 marca 2013 r., III AUa 1235/12).

Drugą przesłanką przyznania świadczenia jest zaistnienie całkowitej niezdolności do pracy, rozumianej w kontekście art. 12 ustawy emerytalnej. Przepis ten rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. Zgodnie z ust. 3 w/w przepisu częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79).

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że u odwołującej zdiagnozowano nieodwracalne zmiany zanikowe w prawej gałce ocznej i znacznie obniżoną ostrość wzroku w lewym oku z obecnością oczopląsu. W toku postępowania sądowego opiniujący w sprawie biegły sądowy okulista uznał, że zdiagnozowane ubytki w układzie wzrokowym czynią ubezpieczoną całkowicie niezdolną do pracy. Należy podkreślić, że strony postępowania nie zgłaszały uwag ani nie formułowały nowych wniosków dowodowych po sporządzeniu opinii przez biegłego sądowego okulistę. W związku z tym Sąd uznał przedmiotową opinię za wiarygodną i zgodną z rzeczywistym stanem zdrowia odwołującej.

Sąd zważył jednocześnie, że zgodnie z art. 129 pkt 1 ustawy emerytalnej, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano

decyzję z urzędu. W toku postępowania Sąd ustalił, że odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy od 18 lutego 2020 r. i w tym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 wyroku. Jednocześnie należało oddalić odwołanie w pozostałym zakresie zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., ponieważ wnioski zawarte w opinii sporządzonej przez biegłego sądowego uniemożliwiły przyznanie ubezpieczonej świadczenia od 1 listopada 2019 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W..